

IV. RECENZJE

Witold Dobrołowicz: *Psychodydaktyka kreatywności*. WSPS, Warszawa 1995, ss. 240

Dobrze się stało, że na księgarskim rynku ukazała się pozycja poświęcona zagadnieniom kreatywności postrzeganym z punktu widzenia styku nauk pedagogiki i psychologii. W polskiej literaturze pedagogiczno-psychologicznej niewiele jest tego typu opracowań. Nie przynosi ona wprawdzie gotowej, spójnej i wyczerpującej teoretycznej koncepcji kreatywności, ale zawarte w niej propozycje inspirują do dalszych poszukiwań w tym zakresie.

Praca składa się z trzech głównych części: *W kierunku twórczości*, *Zarys psychodydaktyki kreatywności*, *Aspekty realizacyjne*.

Część pierwsza – wprowadzająca – ukazuje szeroki kontekst zaistniałej sytuacji w nauce i oświacie, a nawet jak to określa autor książki „kryzys nauk i zaufania do jej dotychczasowych osiągnięć”, na którego tle nakreśla on potrzebę opracowania wielu różnorodnych nowych systemów wiedzy pedagogicznej, w tym również – a może przede wszystkim – pedagogiki twórczości, gdzie aktywność twórcza obu podmiotów, tj. zarówno wychowanka jak i wychowawcy, będą nie tylko możliwe i pożądane, ale staną się praktycznie obecne w codziennej pracy.

Część druga stanowiąca zarys psychodydaktyki kreatywności składa się z siedmiu mniejszych rozdziałów, które poświęcone są kolejno: celom twórczego kształcenia; problemom doboru treści; procesowi twórczego kształcenia; zasadom, metodom i środkom twórczego kształcenia oraz twórczej osobowości nauczyciela. Autor w bardzo skrótowy sposób sygnalizuje tylko powyższe zagadnienia, zachowując pozornie strukturę pedagogiki klasycznej, choć prezentowane przez niego np. zasady i metody kształcenia odbiegają od tzw. tradycyjnych. Zgodnie z życzeniem autora część II nie należy traktować jako wiedzy podręcznikowo-akademickiej, choć tytuły rozdziałów pozornie to sugerują, lecz wręcz przeciwnie jako inspirację do dalszych poszukiwań własnych rozwiązań, bo właśnie na tym – zdaniem autora – ma polegać twórczość pedagogiczna nauczyciela. Zamiarem autora, przedkładającego tę pozycję czytelnikowi, nie było ukazanie gotowych recept na kształtowanie twórczości u uczniów. Wychodzi on naprzeciw nauczycielom-praktykom z przesłaniem „...Odkryj i maksymalnie wykorzystaj potencjalne zdolności zarówno własne jak i swoich wychowanków”. Oczywiście dla wielu nauczycieli, inspiracja ta może okazać się niewystarczająca, lecz po okresie „inkubacji”

zakiełkuje u nich myśl twórcza i ponownie sięgną do tej lub innych pozycji dotyczących psychodydaktyki kreatywności.

Trzecia część jest najcenniejsza z punktu widzenia praktyki pedagogicznej. W niej właśnie autor porusza zagadnienia związane z podstawowymi umiejętnościami psychopedagogicznymi – tj. rozpoznanie ucznia i zdiagnozowanie jego zdolności – niezbędnymi dla kształtowania twórczości u uczniów. Niestety w większości polskich uczelni nie kształci się u studentów kierunków pedagogicznych ww. umiejętności, ponieważ pedagodzy i dydaktycy uważają, że są to umiejętności typowo psychologiczne i powinny być kształcone na zajęciach z psychologii, natomiast zajęcia z psychologii zazwyczaj mają charakter typowo teoretyczny, są pozbawione treningów lub zajęć praktycznych w realnych warunkach szkolnych. Dlatego podstawowe umiejętności znajdujące się na styku nauk pedagogiki i psychologii, znalazły swe odzwierciedlenie w pracy *Psychodydaktyka kreatywności*, nie stawiając sztucznych granic pomiędzy tymi naukami, które tak naprawdę przenikają się wzajemnie.

W całość pracy na uwagę zasługują tzw. teksty uzupełniające, które mają charakter wyjaśniający i praktyczny. Jednakże w części III przydałyby się jeszcze co najmniej trzy teksty uzupełniające, dotyczące wyjaśnienia z punktu widzenia psychologii, pojęć, takich jak: zdolności, umiejętności i postawy twórcze.

Niezależnie od bardzo ogólnego i inspirującego charakteru pracy, wskazane byłoby bardziej precyzyjne posługiwanie się niektórymi, podstawowymi dla psychodydaktyki kreatywności pojęciami, które autor stosuje wymiennie np. kreatywność-twórczość.

Istotną zaletą omawianej pracy jest zestawiona przez autora bardzo bogata bibliografia, dająca zarazem czytelnikowi możliwość poszerzenia i zgłębienia zagadnień, które nie znalazły się w tejże pracy lub tych, które zostały potraktowane marginalnie. Książka w całości zasługuje zatem na szczególną uwagę i rekomendację nie tylko dla nauczycieli. W nowatorski sposób, z punktu widzenia zarówno pedagogiki i psychologii – przez autora nazwanej psychodydaktyką – przedstawia zagadnienia związane z kreatywnością, zawiera liczne wskazówki praktyczne.

Maria Kajdasz-Aouil